

Feedback op de punten die het Europees Parlement in zijn resolutie over het Jaarverslag 2018 van de ECB aanvoert

Op 1 april 2019, tijdens een speciale zitting van de Commissie Economische en Monetaire Zaken van het Europees Parlement, presenteerde de vicepresident van de ECB het Jaarverslag 2018 van de ECB.¹ Op 11 februari 2020 woonde de president van de ECB de plenaire vergadering van het Parlement over het jaarverslag bij.² De volgende dag nam het Parlement een resolutie aan over het Jaarverslag 2018 van de ECB (hierna 'de resolutie').³

De toezending van het Jaarverslag 2019 van de ECB aan het Europees Parlement is voor de ECB de gelegenheid om feedback te geven op de in de resolutie van het Parlement geformuleerde punten.⁴ Deze feedback wordt openbaar gemaakt op de wijze die in 2016 op verzoek van het Europees Parlement werd geïntroduceerd.⁵ Hieruit blijkt dat de ECB bereid is verantwoording af te leggen en daarbij verder te gaan dan de vereisten van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.

De wereldwijde uitbraak van het coronavirus (Covid-19) begin 2020, de aanzienlijke gevolgen daarvan voor de economie en de buitengewone maatregelen die de ECB in reactie op de ontstane noodsituatie heeft genomen⁶, hebben tot op zekere hoogte gevolgen gehad voor de reactie van de ECB op de door het Europees Parlement aan de orde gestelde kwesties. Deze feedback richt zich vooral op de activiteiten van de ECB in 2019, in lijn met de periode die het Jaarverslag 2019 van de ECB bestrijkt.⁷

¹ Zie de [website](#) van de ECB.

² Zie de [website](#) van de ECB.

³ De tekst van de resolutie is beschikbaar op de [website](#) van het Europees Parlement.

⁴ De feedback strekt zich niet uit tot de kwesties die in de resolutie van het Europees Parlement over de Bankenunie aan de orde zijn gesteld. Die kwesties worden besproken in het [Jaarverslag van de ECB over haar toezichtswerkzaamheden](#). De feedback op de resolutie over de Bankenunie wordt later dit jaar gepubliceerd.

⁵ Zie punt 23 van de resolutie van het Europees Parlement van 25 februari 2016 over het Jaarverslag 2014 van de Europese Centrale Bank (beschikbaar op de [website](#) van het Europees Parlement).

⁶ Zie de persberichten van 12 maart 2020, 18 maart 2020, 7 april 2020 en 22 april 2020 op de [website](#) van de ECB.

⁷ De afsluitingsdatum voor deze feedback is 27 april 2020.

1 Het monetair beleid van de ECB

1.1 Doeltreffendheid en neveneffecten van de maatregelen van de ECB

Bij punt 9, 13, 14, 16-18 en 24 van de resolutie wordt ingegaan op de doeltreffendheid van de monetairbeleidsmaatregelen van de ECB, hun invloed op de financieringsvoorwaarden in het eurogebied en hun neveneffecten. Bij punt 4, 5 en 17 wordt er op gewezen dat ondersteunend begrotingsbeleid en andere beleidsmaatregelen nodig zijn om het groeipotentieel op langere termijn te helpen vergroten, de totale vraag te ondersteunen en kwetsbaarheden te verminderen.

De ECB is van mening dat haar monetairbeleidsmaatregelen een aanzienlijke bijdrage hebben geleverd aan de verbetering van de financiële condities, zowel voor bedrijven als voor huishoudens, evenals aan hogere economische bedrijvigheid en inflatie. Het totale, cumulatieve effect op de reële bbp-groei in het eurogebied van alle maatregelen die de ECB van medio 2014 tot en met 2019 heeft genomen, wordt geschat op cumulatief tussen 2,5 en 3,0 procentpunt in die periode.⁸ Deze maatregelen hebben in dezelfde periode tussen een derde en een half procentpunt per jaar bijgedragen aan de inflatie op jaarbasis.⁹ De sterkere economische groei op middellange termijn die het gevolg is van de monetaire beleidsmaatregelen van de ECB komt de overgrote meerderheid van de huishoudens en ondernemingen in het eurogebied ten goede.

De ECB is van mening dat het lage niveau van de nominale rentetarieven in het eurogebied niet alleen is toe te schrijven aan het gevoerde monetaire beleid.

Zowel de Europese als de mondiale reële rentetarieven vertonen al tientallen jaren een neerwaartse tendens en zijn sinds de wereldwijde financiële crisis zeer laag of zelfs negatief gebleven. Een aantal schattingen, onder meer van de ECB, duiden op vergelijkbare patronen voor de natuurlijke of reële evenwichtsrente.¹⁰ Voor deze tendensen worden diverse verklaringen aangevoerd, waaronder ontwikkelingen in structurele factoren als demografie, productiviteit en de toenemende onevenwichtigheden tussen de mondiale vraag naar en het aanbod van veilige activa, maar ook conjuncturele factoren, zoals de aanhoudende druk tot schuldafbouw naar aanleiding van de mondiale financiële crisis.

De mogelijke neveneffecten van de onconventionele beleidsmaatregelen die in de resolutie aan de orde worden gesteld, worden door de ECB zorgvuldig in het oog gehouden. Er lijken zich tot nu toe slechts beperkt neveneffecten voor te doen, maar dat zullen er naar verwachting meer worden naarmate de duur

⁸ Zie Rostagno, M. et al., 'A tale of two decades: the ECB's monetary policy at 20', *Working Paper Series*, nr. 2346, ECB, Frankfurt am Main, december 2019.

⁹ Zie Hartmann, P., en Smets, F., 'The European Central Bank's Monetary Policy during Its First 20 Years', *Brookings Papers on Economic Activity*, 2018, blz. 1-146.

¹⁰ Zie bijv. Brand, C., Bielecki, M. en Penalver, A. (red.), 'The natural rate of interest: estimates, drivers, and challenges to monetary policy', *Occasional Paper Series*, nr. 217, ECB, Frankfurt am Main, december 2018.

en de intensiteit van de onconventionele maatregelen toenemen. Om de doeltreffendheid van de monetairbeleidsmaatregelen van de ECB te vergroten, moeten ongewenste ontwikkelingen door andere beleidsterreinen worden aangepakt. Zo moeten aan buitensporig hoog gewaardeerde activa verbonden risico's voor de financiële stabiliteit worden aangepakt met passende macro- en microprudentiële maatregelen, die zijn gericht op uiteenlopende financiële instellingen. De ECB bewaakt samen met het Europees comité voor systeemrisico's (European Systemic Risk Board – ESRB) voortdurend de toereikendheid van deze maatregelen, waarbij ook rekening wordt gehouden met de invloed van de coronacrisis.

De huizenprijzen in het eurogebied waren tot eind 2019 flink gestegen en in sommige gebieden was er sprake van overwaardering. Er zijn echter geen aanwijzingen dat de soepele kredietvoorwaarden tot een zeepbel op de woningmarkt hebben geleid. De schuld van de huishoudens ten opzichte van het bbp is stabiel gebleven, maar wel op een veel lager niveau dan vóór de wereldwijde financiële crisis werd opgetekend. De risico's voor de woningmarkten verschillen echter per land, doordat andere vraag- en aanbodfactoren ook per land verschillen. Een van de functies van de ECB is het toezicht op de financiële stabiliteit en in dat kader houdt ze de vastgoedrisico's voortdurend in het oog en draagt ze bij aan de werkzaamheden van het ESRB, dat onlangs een aantal EU-lidstaten heeft aangewezen waar sprake is van kwetsbaarheden in de woningmarkt op middellange termijn.¹¹ Naar aanleiding van de coronacrisis worden de kwetsbaarheden van de woningmarkt in het eurogebied opnieuw beoordeeld.

De ECB erkent dat haar onconventionele monetairbeleidsmaatregelen de winstgevendheid van banken kunnen beïnvloeden, maar merkt op dat het totale effect van het monetaire beleid op de winstgevendheid van banken beperkt is. Banken die hun financiering grotendeels uit klantendeposito's halen (wat meestal het geval is bij kleine banken) kunnen hierdoor worden getroffen, aangezien hun nettorentemarges doorgaans gevoeliger zijn voor de lage rentestand. Dat neemt niet weg dat deze banken vaak aanzienlijk profiteren van de toegenomen kredietvraag en betere kredietkwaliteit die het gevolg is van de positieve effecten van het monetaire beleid van de ECB op de economische groei. Om de transmissie van het monetaire beleid via de banken te ondersteunen heeft de ECB bovendien een tweeledig systeem voor de vergoeding van aangehouden overliquiditeit ingevoerd. Door de opzet van het systeem, met een op de minimumreserveverplichtingen gebaseerde vrijstelling, profiteren banken die sterker afhankelijk zijn van retaildeposito's naar verhouding meer van de maatregel.

De ECB erkent dat, zoals in de resolutie wordt opgemerkt, de winstgevendheid en de solvabiliteit van de verzekeraars en pensioenfondsen door de lage rentetarieven enigszins onder druk komen te staan, maar merkt ook op dat de lage rente een positief effect heeft op de financieringsvoorwaarden voor niet-

¹¹ Zie het verslag van het ESRB, '[Vulnerabilities in the residential real estate sectors of the EEA countries](#)' en het '[Follow-up report on the countries that received ESRB warnings in 2016 on medium-term vulnerabilities in the residential real estate sector](#)', september 2019. De landspecifieke waarschuwingen zijn te vinden op de [website](#) van het ESRB.

financiële ondernemingen en huishoudens. Met de dalende obligatierente zijn ook de beleggingsinkomsten van verzekeraars en pensioenfondsen afgenomen. Veel van deze instellingen – en met name de instellingen die producten met een gegarandeerd minimumrendement aanbieden – compenseren deze daling van de winstgevendheid vaak door in risicovollere en minder liquide activa met een relatief hoog rendement te stappen. Zo helpt de sector de financieringscondities voor het bedrijfsleven te versoepelen.¹² De gevolgen van de lage rentestand voor verzekeraars en pensioenfondsen, die grotendeels afhangen van het bedrijfsmodel en de balansstructuur van de individuele instellingen, worden door de ECB nauwlettend gevolgd.

Bij het ontwerp van de ECB-programma's voor de aankoop van activa en herfinancieringstransacties tegen onderpand is rekening gehouden met risicomanagementaspecten. In het bijzonder wordt gebruikgemaakt van risicomanagementkaders om risico's (waaronder financiële risico's) te beperken en nauwlettend in het oog te houden. Deze kaders helpen de ECB tevens haar beleidsdoelstellingen te vervullen.

In de resolutie wordt gesteld dat daadkrachtiger optreden op andere beleidsterreinen nodig is om de doeltreffendheid van de monetairbeleidsmaatregelen van de ECB te ondersteunen; de ECB is het hiermee eens. De ECB neemt de monetairbeleidsmaatregelen die nodig zijn om de prijsstabiliteit in het eurogebied te handhaven. Er is echter behoefte aan een actiever begrotingsbeleid, met name in het huidige lagerenteklimaat. Bovendien moeten de landen in het eurogebied de structurele hervormingen opvoeren om hun productiviteit en groeipotentieel te stimuleren, hun structurele werkloosheid terug te dringen en hun schokbestendigheid te vergroten.

De ECB is van mening, zoals ook in de resolutie wordt gesteld, dat kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) van levensbelang zijn en blijft letten op hun financieringsbehoeften. De ECB is zich ervan bewust dat kmo's de meerderheid van de ondernemingen in het eurogebied uitmaken en een groot deel van de omzet en de werkgelegenheid in het eurogebied voor hun rekening nemen. De ECB probeert al tien jaar om haar besluitvorming te onderbouwen met de uitkomsten van de SAFE-enquête (het onderzoek naar de toegang tot financiering van ondernemingen)¹³, door vooral een accuraat beeld te krijgen van de financieringsvoorwaarden voor kmo's. In het ontwerp van haar monetairbeleidsmaatregelen heeft de ECB er bovendien rekening mee gehouden dat kmo's in hoge mate afhankelijk zijn van bancaire financiering, zonder echter de marktfinancieringsvoorwaarden buiten beschouwing te laten.

De monetairbeleidsmaatregelen van de ECB hebben er de afgelopen jaren toe bijgedragen dat kmo's minder financiële beperkingen ondervonden en beter bestand waren tegen financiële schokken. Wat de kredietverlening door banken betreft, de maatregelen ter versterking van de kredietdynamiek, zoals (gerichte)

¹² Zie 'Non-bank financial sector', *Financial Stability Review*, ECB, Frankfurt am Main, november 2019.

¹³ Zie de [website](#) van de ECB.

langerlopende herfinancieringstransacties, hebben in belangrijke mate bijgedragen aan de ondersteuning van de toegang van kmo's tot financiering en de sturing van de monetaire stimulans van de deelnemende banken in de richting van kredietnemers in de private sector.¹⁴ Wat de financiering via de markt betreft, heeft het aankoopprogramma voor door de bedrijvensector uitgegeven schuldbewijzen (Corporate Sector Purchase Programme – CSPP) gunstige voorwaarden gecreëerd voor een breed scala van ondernemingen in het eurogebied, waaronder kmo's. De uitkomsten van de SAFE-enquêtes wijzen erop dat het CSPP de beschikbaarheid van bankkrediet voor kmo's heeft bevorderd. Aangezien grote ondernemingen steeds vaker schuldbewijzen begonnen uit te geven, kwam een groter deel van de kredietverlening door banken bij kmo's terecht. Dit is een voorbeeld van de wisselwerking en wederzijdse aanvulling van monetaire beleidsmaatregelen.¹⁵ Dit betekent dat de maatregelen van de ECB ertoe hebben bijgedragen dat het percentage kmo's met financiële problemen is verminderd. Dat daalde volgens SAFE van 18% tussen 2009 en 2012 tot ongeveer 8% tussen 2016 en september 2019.¹⁶ Evenzo daalde het percentage kmo's in het eurogebied die grote moeilijkheden meldde bij het runnen van hun bedrijf en het voldoen aan hun schuldverplichtingen, van 14% in 2012 tot 3% in de tweede helft van 2019.

Hoewel de financieringsvoorwaarden voor kmo's de afgelopen jaren aanzienlijk zijn verbeterd, is de ECB zich ervan bewust dat er nog altijd enkele belangrijke uitdagingen zijn overgebleven. De gevolgen van de coronapandemie zijn eveneens reden voor de ECB om de financieringsvoorwaarden van kmo's in het oog te houden en ze tolereert geen enkel risico voor de vlotte overdracht van haar monetaire beleid, waaronder via dit kanaal.

1.2 Het programma voor de aankoop van door de bedrijvensector uitgegeven schuldbewijzen en de tenuitvoerlegging van het monetair beleid

Kwesties rond de tenuitvoerlegging van het monetair beleid worden besproken bij punt 15 en 36. Bij punt 36 van de resolutie wordt specifiek ingegaan op het CSPP.

De aankopen in het kader van het programma voor de aankoop van activa (asset purchase programme – APP) van de ECB kunnen enige tijd worden voortgezet binnen de huidige parameters van het programma. Het APP, met inbegrip van het in maart 2020 aangekondigde, tijdelijke pakket van aanvullende

¹⁴ Dit geldt met name voor banken in voorheen kwetsbaar geachte landen van het eurogebied. Voor nadere informatie, zie het kader 'Effect van de bijzondere maatregelen van de ECB op de financieringsvoorwaarden: een inventarisatie van recente onderzoeksgegevens', *Economisch Bulletin*, nummer 2, ECB, Frankfurt am Main, 2017.

¹⁵ Voor de effecten van het CSPP en de TLTRO's op niet-financiële bedrijven in Spanje, zie ook Arce, O., Gimeno, R. en Mayordomo, S., 'Making room for the needy: the credit reallocation effects of the ECB's corporate QE', *Working Papers*, nr. 1743, Banco de España, 2017.

¹⁶ Voor het effect van andere maatregelen, zoals het Outright Monetary Transactions-programma (OMT), zie ook Ferrando, A., Popov, A. en Udell, G.F., 'Sovereign stress and SMEs' access to finance: Evidence from the ECB's SAFE survey', *Journal of Banking and Finance*, jaargang 81, 2017, blz. 65-80.

nettoaankopen ter waarde van € 120 miljard, zal volledig volgens de vaste regels worden uitgevoerd, met extra flexibiliteit voor het tijdelijke pakket.¹⁷ Het extra pakket tijdelijke aankopen van € 750 miljard in verband met het pandemie-noodaankoopprogramma (pandemic emergency purchase programme – PEPP) staat los van en vormt een aanvulling op de nettoaankopen in het kader van het APP.¹⁸ Het PEPP is flexibel opgezet om doelgericht het hoofd te bieden aan de specifieke situatie die is ontstaan door de uitbraak van het coronavirus. Het maakt een soepele spreiding van de aankopen in de tijd, over de verschillende activaklassen en over de verschillende rechtsgebieden mogelijk.

Ten aanzien van de punten uit de resolutie waarin de ECB wordt opgeroepen tot transparantie zij opgemerkt dat de ECB regelmatig uitgebreide gegevens publiceert over alle activa-aankoopprogramma's Om de transparantie over het derde programma voor de aankoop van gedekte obligaties (covered bond purchase programme – CBPP3) en het programma voor de aankoop van effecten op onderpand van activa (asset-backed securities purchase programme – ABSPP) verder te vergroten, heeft de ECB geaggregeerde portefeuillegegevens over deze programma's gepubliceerd in het Economisch Bulletin van maart 2019.¹⁹ De geaggregeerde gegevens tonen de spreiding van de CBPP3-portefeuille naar zowel het risico per land als de rating. De ABSPP-gegevens zijn uitgesplitst naar risico per land, rating en type onderpand.²⁰ Sinds de eerste publicatie heeft de ECB updates van deze gegevens gepubliceerd, naast de halfjaarlijkse geaggregeerde statistieken over de CSPP-portefeuille. De publicatie van deze aanvullende informatie geeft het publiek een beter inzicht in de tenuitvoerlegging van de programma's en waarborgt tegelijk de doeltreffende tenuitvoerlegging van het monetair beleid. Bekendmaking van gedetailleerdere gegevens over de effecten die worden aangehouden in het kader van het ABSPP en het CBPP3 zou in strijd kunnen zijn met het doel van deze programma's. De precieze samenstelling van het ABSPP en het CBPP3, in termen van afzonderlijke effecten of internationale identificatiecodes voor waardepapieren (ISIN-codes), is vooral niet bekendgemaakt omdat het publiek het ontbreken van bepaalde ISIN-codes in de portefeuille zou kunnen opvatten als een onderscheid tussen financieel gezonde en naar verhouding zwakkere emittenten en originators, terwijl daarvoor andere redenen kunnen bestaan. In dit verband moet worden opgemerkt dat, anders dan bij het CSPP, veel CBPP3- en ABSPP-effecten zijn uitgegeven of geïnitieerd door kredietinstellingen in het eurogebied, en dat zijn de belangrijkste tegenpartijen bij de monetairbeleidstransacties van de ECB. Zulke gedetailleerde informatie kan dan leiden tot fragmentatie van de markt en het gelijke speelveld voor emittenten en originators ondermijnen. Daarmee zou het doel van de

¹⁷ Zie het persbericht van 12 maart 2020 op de [website](#) van de ECB.

¹⁸ Zie het persbericht van 18 maart 2020 op de [website](#) van de ECB.

¹⁹ Zie het kader 'Providing additional transparency on aggregate APP holdings' in het artikel '[Taking stock of the Eurosystem's asset purchase programme after the end of net asset purchases](#)', *Economisch Bulletin*, nummer 2, ECB, Frankfurt am Main, 2019.

²⁰ Geaggregeerde informatie over de CBPP3- en ABSPP-portefeuilles is te vinden op de ECB-website, onder [Asset purchase programmes](#). Daar wordt bovendien elk halfjaar een uitsplitsing gegeven van de CBPP3-portefeuille naar rating en risico per land, en van de ABSPP-portefeuille naar risico per land, rating, en type onderpand.

ECB in gevaar komen om de effecten van de aankoopprogramma's op het functioneren van de desbetreffende markten zo klein mogelijk te houden.

De ECB is zeer verheugd over de positieve economische en financiële ontwikkelingen die in 2019 in Griekenland zijn waargenomen. De toelaatbaarheid van Griekse obligaties is afhankelijk van een besluit van de Raad van Bestuur, op basis van een aantal overwegingen, waaronder risicobeheer. Hoewel er geen Griekse overheidsobligaties zijn aangekocht in het kader van het aankoopprogramma voor door de publieke sector uitgegeven schuldbewijzen (PSPP), heeft het accommoderende monetaire beleid van de ECB aanzienlijk ertoe bijgedragen dat de financiële voorwaarden in Griekenland aanzienlijk zijn versoepeld, zoals blijkt uit de lage rentetarieven van de banken voor Griekse huishoudens en niet-financiële ondernemingen. Bovendien zijn verhandelbare schuldbewijzen die door de Griekse centrale overheid worden uitgegeven toegelaten op grond van een ontheffing voor het PEPP.²¹ De ontheffing werd verleend in het licht van zowel de onrust op de markt over de noodsituatie door het coronavirus als het feit dat voor Griekenland momenteel verscherpt toezicht geldt. Er was ook al enige tijd voor de uitbraak van het coronavirus sprake van positieve ontwikkelingen in de Griekse reële economie en de financiële markten. Bovendien worden door de Griekse overheid uitgegeven schuldinstrumenten tijdelijk geaccepteerd als onderpand bij krediettransacties van het Eurosysteem. Dit gebeurt op grond van een waiver en vormt als onderdeel van het recente pakket van door de Raad van Bestuur genomen tijdelijke maatregelen ter versoepeling van de onderpandseisen²².

1.3 Evaluatie van de monetairbeleidsstrategie

Bij punt 34 van de resolutie, die betrekking heeft op de evaluatie door de ECB van haar monetairbeleidskader, wordt verzocht om daarvoor een openbare raadpleging te organiseren.

In januari 2020 is de ECB een evaluatie van haar monetairbeleidsstrategie gestart.²³ Die heeft grotendeels betrekking op de kwantitatieve definitie van prijsstabiliteit, en op de benaderingen en instrumenten om prijsstabiliteit te bereiken. Bij de evaluatie wordt ook worden gekeken naar de relevantie van andere factoren voor de wijze waarop de ECB haar mandaat vervult, zoals financiële stabiliteit, werkgelegenheid en duurzaamheid. Ook de communicatie over het monetair beleid en de kennis van het grote publiek over de ECB worden geëvalueerd. Vanwege het coronavirus is de evaluatie verlengd tot medio 2021.²⁴

Zoals ook in de resolutie wordt gevraagd, zal bij de strategische evaluatie contact worden gezocht met Europese burgers. Buiten de regelmatige gedachtewisselingen met leden van het Europees Parlement over alle aspecten van

²¹ Zie het persbericht van 18 maart 2020 op de [website](#) van de ECB.

²² Zie het persbericht van 7 april 2020 op de [website](#) van de ECB.

²³ Zie het persbericht van 23 januari 2020 op de [website](#) van de ECB.

²⁴ Zie het persbericht van 2 april 2020 op de [website](#) van de ECB.

de evaluatie, vraagt de ECB ook ideeën en adviezen aan een breed scala van betrokkenen, zoals burgers, academici en maatschappelijke en beroepsorganisaties. Dat gebeurt via speciale 'De ECB luistert'-evenementen en een nieuw online portaal, 'De ECB luistert'.²⁵ De uitkomsten daarvan, en van alle activiteiten die door de nationale centrale banken in het eurogebied worden georganiseerd, vormen input voor de beraadslagingen tijdens de strategische evaluatie.

2 Kwesties rond maatregelen tegen klimaatverandering en groene financiering

In de punten 19, 21, 22 en 23 wordt ingegaan op de rol van de ECB met betrekking tot actie tegen klimaatverandering.

De klimaatverandering is een grote mondiale uitdaging en de aanpak ervan vereist van alle openbare en private instellingen dat ze maatregelen nemen. Binnen haar mandaat draagt de ECB daar actief aan bij. De ECB benadrukt de cruciale rol van regeringen bij het uitstippelen en uitvoeren van passend beleid ter beperking van de klimaatverandering, onder andere door internationale samenwerking. De politiek beschikt over een breed gamma van beleidsopties om de klimaatverandering aan te pakken, met inbegrip van CO₂-beprijzing via begrotingsmaatregelen. Binnen hun mandaat kunnen centrale banken, op hun eigen werkkterreinen, regeringen bij de gezamenlijke inspanningen steunen en aanvullen.

De ECB zal de invloed van klimaatverandering met betrekking tot het monetair beleid in aanmerking nemen als onderdeel van haar strategische evaluatie. Bij de evaluatie wordt onder meer rekening gehouden met duurzaamheid.²⁶ De ECB zal in dit verband de risico's van de klimaatverandering voor de uitvoering van het monetaire beleid grondig onderzoeken en nagaan hoe klimaatverandering in het monetairbeleidskader van het Eurosysteem kan worden geïncorporeerd.

Over de in de resolutie aan de orde gestelde aankoop van bedrijfsobligaties door de ECB merkt de ECB op dat, overeenkomstig het principe van marktneutraliteit, de CSPP-portefeuille bijna 20% van de toegelaten groene obligaties vertegenwoordigt. De ECB draagt derhalve reeds bij aan de overgang naar een koolstofarme economie. Het APP is bedoeld om een duurzame aanpassing van de inflatieontwikkeling te ondersteunen in overeenstemming met de hoofddoelstelling van de ECB, prijsstabiliteit. De toelatingscriteria voor het APP zijn daarom opzettelijk ruim geformuleerd, zodat een breed scala van effecten voor aankoop in aanmerking komt. Dat draagt bij tot een zo breed mogelijke impact van het programma en voorkomt verstoring van specifieke marktsegmenten.²⁷ Uit een door de ECB in het Economisch Bulletin van november

²⁵ Zie de [website](#) van de ECB.

²⁶ Zie het persbericht van 23 januari 2020 op de [website](#) van de ECB.

²⁷ Zie ook de [brief](#) van de president van de ECB over het monetair beleid gericht aan de leden van het Europees Parlement Paul Tang en Neena Gill van 20 december 2019, en de [brief](#) van de president van de ECB over het monetair beleid gericht aan lid van het Europees Parlement Ernest Urtasun van 21 november 2019.

2018 gepubliceerde studie²⁸ blijkt dat de uitgifte van groene obligaties sterk geconcentreerd is in koolstofintensieve sectoren, zoals nutsbedrijven, infrastructuur, transport en de bouwnijverheid. Ondernemingen in deze sectoren geven groene obligaties uit om de invoering van efficiëntere technologieën te financieren, hun CO2-voetafdruk te verkleinen en het aandeel hernieuwbare energie in hun energieportefeuilles te vergroten.

De ECB bekijkt ook de mogelijkheden om klimaatrisico's in haar prudentiële kaders op te nemen. Op microprudentieel niveau werkt ECB-Banktoezicht aan een gids waarin de toezichtsverwachtingen voor het beheer van en de informatieverstrekking over klimaat- en milieurisico's wordt uiteengezet. Een openbare raadpleging over deze gids is gepland voor de eerste helft van 2020. Op macroprudentieel niveau werkt de ECB aan een monitoringkader voor klimaatgerelateerde systeemrisico's en een top-down macroprudentiële stresstest.

De ECB is betrokken bij verschillende Europese en internationale initiatieven, zoals het netwerk van centrale banken en toezichthouders voor de vergroening van het financiële systeem (NGFS). De ECB draagt actief bij aan het werk rond klimaatrisico's van diverse internationale normeringsinstellingen, zoals de Raad voor Financiële Stabiliteit en het Bazels Comité voor Banktoezicht. Op EU-niveau heeft de ECB het actieplan van de Europese Commissie voor de financiering van duurzame groei verwelkomd als een belangrijke stap naar integratie van duurzaamheid in de financiële besluitvorming. Ook heeft ze de voorgestelde ontwikkeling van een gemeenschappelijk EU-classificatiesysteem (taxonomie) van duurzame activa actief ondersteund, als een belangrijke stap naar de opschaling van groene financiering. De ECB is lid van de technische-deskundigengroep voor duurzame financiering van de Europese Commissie en heeft in die hoedanigheid analytische input en technische ondersteuning verleend voor de beoordeling van de economische effecten van de EU-taxonomie voor duurzame activiteiten.²⁹

De ECB onderzoekt ook hoe zij voor haar eigen werkwijzen en organisatie nadere maatregelen tegen de klimaatverandering kan nemen. Voor het personeelspensioenfonds volgt de ECB al een duurzaam beleggingsbeleid op basis van een selectieve-uitsluitingslijst. De twee vermogensbeheerders die voor de ECB werken, hebben de duurzame beleggingsprincipes van de Verenigde Naties onderschreven en moeten richtlijnen voor stemmen bij volmacht toepassen waarin maatschappelijke, milieu-, en governancefactoren zijn opgenomen. Bovendien heeft de ECB besloten de aandelenbenchmarks van de pensioenfondsen van de ECB te vervangen door klimaatvriendelijker equivalenten. De ECB onderzoekt verder of en hoe klimaatoverwegingen kunnen worden geïntegreerd in haar eigenmiddelenportefeuille. Om te beginnen heeft de ECB besloten het aandeel groene obligaties in de portefeuille te vergroten, afhankelijk van beschikbaarheid en marktliquiditeit. In het kader van de aankoopprogramma's voor activa en vanuit het

²⁸ Zie het kader 'Purchases of green bonds under the Eurosystem's asset purchase programme', *Economisch Bulletin*, nummer 7, ECB, Frankfurt am Main, 2018.

²⁹ Zie het [eindverslag](#) van de Technical Expert Group on Sustainable Finance van maart 2020.

principe van marktneutraliteit heeft de ECB groene obligaties aangekocht en zal ze daarmee doorgaan.

De ECB versterkt ook haar analytische en onderzoekscapaciteit op het gebied van klimaatverandering. De ECB neemt bijvoorbeeld maatregelen om klimaatverandering te integreren in haar macro-economische modellen, prognosemethoden, risicobeoordelingen en stresstestscenario's en -modellen. Zo heeft ECB onderzocht hoe financiering door middel van aandelen zich verhoudt tot financiering via de bank bij de ondersteuning van groene innovatie.³⁰

3 De internationale rol van de euro en de verdieping van de EMU, met inbegrip van de bankenunie en de kapitaalmarktenunie, en kwesties in verband met de financiële architectuur van de EU

In punt 7 wordt de noodzaak van verdieping van de economische en monetaire unie (EMU) benadrukt, als structurele voorwaarde voor de versterking van de rol van de euro. Punt 33 gaat uitdrukkelijk over de internationale rol van de euro. Hoewel de toezichhoudende taken van de ECB niet het eerste doel van de resolutie was, hebben de punten 25-28 en 37 betrekking op de bankenunie, de kapitaalmarktenunie en de financiële architectuur van de EU, onder andere de voorbereidingen voor de brexit en de invoering van de kortetermijnrente voor de euro (€STR).

Ten aanzien van de internationale rol van de euro herhaalt de ECB dat de mondiale aantrekkingskracht van de euro in de eerste plaats wordt ondersteund door een diepere en meer volledige EMU, met name door de voortgang van de kapitaalmarktenunie, in de context van gedegen economisch beleid in het eurogebied.³¹ De voltooiing van de bankenunie zou het eurogebied schokbestendiger maken, terwijl de verdieping en betere verbondenheid van de Europese kapitaalmarkten die door de overgang naar een kapitaalmarktenunie zou ontstaan, de diepte en liquiditeit van de kapitaalmarkten zou helpen vergroten. Dat zou het internationale gebruik van de euro als internationale valuta voor investeringen, financiering en afwikkeling weer ten goede komen. De ECB blijft benadrukken dat verdere inspanningen nodig zijn om de EMU te voltooien.³²

De ECB is het eens met de in de resolutie gedane oproep om de bankenunie snel te voltooien. De ECB blijft zich krachtig inzetten voor de voltooiing van de bankenunie en beschouwt de oprichting van een volwaardig Europees depositogarantiestelsel als een belangrijke prioriteit.

Wat betreft de nadruk die in de resolutie wordt gelegd op de eerbiediging van de operationele beginselen en de specifieke missie van coöperatieve banken,

³⁰ Zie 'Finance and decarbonisation: why equity markets do it better', *Research Bulletin*, nr. 64, ECB, Frankfurt am Main, november 2019.

³¹ Zie 'The international role of the euro', ECB, Frankfurt am Main, juni 2019.

³² Zie het artikel 'The state of play regarding the deepening agenda for Economic and Monetary Union', *Economisch Bulletin*, nummer 2, ECB, Frankfurt am Main, 2020.

merkt de ECB op dat ze bij de uitoefening van haar toezichhoudende taken het evenredigheidsbeginsel volledig eerbiedigt. Het waarborgen van consistent toezicht op kredietinstellingen in de gehele bankenunie is een van de belangrijkste doelstellingen van ECB-Bankentoezicht. Dit betekent echter niet dat de ECB een 'one-size-fits-all'-toezichtmodel hanteert. De ECB houdt zich bij de uitoefening van haar toezichhoudende taken volledig aan het evenredigheidsbeginsel en maakt geen onderscheid tussen banken op basis van hun operationele model, voor zover de bancaire regelgeving wordt nageleefd.

De ECB is het ook eens met de oproep tot een snellere uitvoering van het kapitaalmarktenunieproject en bepleit een tijdige en voldoende ambitieuze en tijdige verdieping van de kapitaalmarktenunie, mede rekening houdend met eventuele noodzakelijke aanpassingen als gevolg van de coronacrisis. De ECB heeft er bij de EU-instellingen en de lidstaten consequent op aangedrongen de noodzakelijke maatregelen voor de voltooiing van de kapitaalmarktenunie te nemen, en spreekt opnieuw haar krachtige steun uit voor de totstandbrenging van geïntegreerde, goed functionerende en innovatieve financiële markten in de EU. De ECB kijkt uit naar de publicatie van de definitieve aanbevelingen van het door Europese Commissie ingestelde High Level Forum. Deze aanbevelingen zouden gekenmerkt moeten worden door een hoge mate van ambitie en de aanbevelingen uit het recente ECB-rapport over financiële integratie en structuur in het eurogebied zouden erin moeten zijn meegenomen.³³

De in de resolutie vervatte oproep aan de ECB om de voorbereidende werkzaamheden ter waarborging van de stabiliteit van de financiële markten van de EU in het kader van de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de EU voort te zetten, komt overeen met de door de ECB gevolgde beleidskoers. Sinds het referendum van 2016 houdt de ECB de risico's van de brexit voor de economische en financiële sector nauwlettend in het oog.³⁴ Deze risico's kunnen in de loop van 2020 alsnog werkelijkheid worden en ook daarna nog, afhankelijk van het verloop van de onderhandelingen. De ECB en de Bank of England hebben in maart 2019 een valutaswapregeling in werking gesteld, wat mogelijke bronnen van spanningen in het financiële stelsel zal verminderen.³⁵ Tijdens het brexitproces heeft de ECB banken, zowel in het openbaar als bilateraal, steeds opgeroepen om voor alle mogelijke noodgevallen plannen te maken en het specifieke risicoprofiel per geval te beoordelen.³⁶ De private sector moet doorgaan met deze voorbereidingen op alle mogelijke uitkomsten.³⁷ Aan het eind van de overgangperiode heeft de financiële sector meer dan vier jaar de tijd gehad om zich voor te bereiden op de

³³ Zie 'Financial Integration and Structure in the Euro Area', ECB, Frankfurt am Main, maart 2020.

³⁴ Zie bijvoorbeeld het kader 'Assessing the risks to the euro area financial sector from a no-deal Brexit – update following the extension of the UK's membership of the EU', *Financial Stability Review*, ECB, mei 2019.

³⁵ Zie het persbericht hierover op de [website](#) van de ECB.

³⁶ Zie bijvoorbeeld diverse artikelen over de brexit in de Supervision Newsletter van de ECB: 'Brexit: meeting supervisory expectations', februari 2019; 'Brexit: stepping up preparations', augustus 2019; 'Brexit: operational risks increases when banks delay action', november 2019; 'Brexit: time to move to post-Brexit business models', februari 2020.

³⁷ Zie het toegevoegde artikel 'Implications of Brexit for the EU financial landscape', *Financial Integration and Structure in the Euro Area*, ECB, Frankfurt am Main, maart 2020.

aanstaande ingrijpende regimeverandering. De banken uit het eurogebied en andere marktdeelnemers moeten de tijd tot het einde van de overgangperiode gebruiken om hun brexitplannen uit te voeren, zodat ze na de overgangperiode op de nieuwe relatie met het VK zijn voorbereid.

In antwoord op het in de resolutie gedane verzoek om een eerste beoordeling van de €STR markt de ECB op dat €STR sinds de start in oktober 2019 een goed beeld geeft van de marktdynamiek. €STR wordt dagelijks berekend (momenteel op basis van meer dan € 30 miljard aan in aanmerking komende transacties die door 50 verschillende informatieplichtigen worden gerapporteerd) en zal tot eind 2021 de Eonia-rente geleidelijk vervangen. Deze korte rente voor de euro geeft tot nu toe een goed beeld van de marktdynamiek, ook toen in september 2019 de beleidsrente werd verlaagd (in de €STR cijfers vóór officiële publicatie van €STR). Steeds meer marktdeelnemers maken voor transacties in de contantmarkt en de derivatenmarkten gebruik van €STR. Ondanks deze bemoedigende signalen is voor de opbouw van voldoende liquide €STR-markten nog meer inzet van de marktdeelnemers nodig. In het kader van het wereldwijde streven om de te sterke afhankelijkheid van interbancaire tarieven (zoals Euribor in het eurogebied), te verminderen, zou een tarief als €STR en daarop gebaseerde termijnstructuren kunnen fungeren als noodtarief in aan Euribor gekoppelde contracten en ook als alternatief voor Euribor. De ECB zet de rapportage over €STR voort.³⁸

4 **Kwesties in verband met betalingen, cryptoactiva, financiële technologie en cyberbeveiliging**

In de resolutie wordt ingegaan op kwesties die betrekking hebben op betalingen (punt 20 en 35) en op cryptoactiva, financiële innovaties en cyberbeveiliging (punt 29 tot en met 32).

Het verheugt de ECB dat in de resolutie het belang wordt benadrukt van de ontwikkeling van efficiënte en onafhankelijke Europese betalingssystemen. De ECB blijft stimuleren dat de werking van het Europese betalingssysteem wordt bevorderd door de volledige uitrol van instant-betalingsdiensten, de verbetering van grensoverschrijdende betalingen naar en vanuit de EU, en de ondersteuning van Europese fintechinitiatieven bij het opzetten van betalingsdiensten. De Euro Retail Payments Board, die wordt voorgezeten door de ECB, werkt met zowel aanbieders als gebruikers samen om de verdere ontwikkeling van een geïntegreerde, innovatieve en concurrerende markt voor retailbetalingen in euro te bevorderen.³⁹ Daarnaast heeft de Raad van Bestuur van de ECB haar strategie voor retailbetalingen nieuw leven ingeblazen met als doel initiatieven vanuit de markt actief te ondersteunen die gericht zijn op de ontwikkeling van een waarlijk pan-Europese betalingsoplossing voor betalingen via verkooppunten en e-commerce.

³⁸ Zie de [website](#) van de ECB voor informatie over €STR.

³⁹ De [Euro Retail Payments Board](#) is een strategisch orgaan op hoog niveau dat tot taak heeft integratie, innovatie en concurrentievermogen van de euroretailbetalingen in de EU te bevorderen. Het is op 19 december 2013 door de ECB [ingesteld](#) en heeft de [SEPA-raad](#) vervangen.

Daarnaast worden de vorderingen bij het EPI-project (European Payments Initiative), dat werkt aan de doelstellingen van het Eurosysteem op dit gebied, door de ECB op de voet gevolgd.⁴⁰

De ECB is verheugd over het belang dat in de resolutie wordt gehecht aan contanten als betaalmiddel. Contanten zijn nog altijd het belangrijkste betaalmiddel voor EU-burgers⁴¹, en het aantal eurobankbiljetten in omloop blijft een sterke toename vertonen.⁴² Contanten zijn een inclusief betaalinstrument en hebben een belangrijke functie in noodgevallen en als reserve.

Ten aanzien van de oproep die in de resolutie wordt gedaan om een systeem op te zetten voor het toezicht op grote transacties wijst de ECB op het huidige regelgevingskader van de EU voor het monitoren van transacties waarbij grote contante bedragen de EU binnenkomen of verlaten.⁴³ De controle op de naleving hiervan omvat fysieke controles op het grondgebied van de lidstaten, onder meer bij lucht- en zeehavens en op andere punten aan de EU-buitengrenzen. Het toezicht op de naleving van deze EU-wetgeving is de verantwoordelijkheid van de bevoegde autoriteiten van de lidstaten, vaak de douaneautoriteiten.

Het EU-kader ter voorkoming van het witwassen van geld en terrorismefinanciering bevat nadere voorschriften voor transacties tussen natuurlijke en rechtspersonen binnen de EU. Indien dergelijke transacties worden gefaciliteerd door kredietinstellingen, financiële instellingen (bijvoorbeeld betalingsinstellingen en beleggingsondernemingen) of andere 'meldingsplichtige entiteiten' als omschreven in de Richtlijn inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering⁴⁴ en in de respectieve nationale wetgeving, dan zijn die meldingsplichtige entiteiten verplicht om dergelijke transacties te monitoren en verdachte transacties in voorkomend geval aan de nationale financiële-inlichtingendiensten te melden. In dit verband moet worden benadrukt dat, overeenkomstig artikel 127 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, het toezichtmandaat van de ECB uit hoofde van de GTM-verordening⁴⁵ alleen betrekking heeft op het prudentieel toezicht op

⁴⁰ Tot deze doelstellingen behoren een pan-Europese reikwijdte en klantenervaring; gemak en kostenefficiëntie; veiligheid en beveiliging; een Europese identiteit en Europese governance; en wereldwijde acceptatie.

⁴¹ Zie 'The use of cash by households in the euro area', *Occasional Paper Series*, nr. 201, ECB, Frankfurt am Main, november 2017.

⁴² Zie het artikel 'Trends and developments in the use of euro cash over the past ten years', *Economisch Bulletin*, nummer 6, ECB, Frankfurt am Main, 2018.

⁴³ Dit kader bestaat voornamelijk uit Verordening (EG) nr. 1889/2005 van het Europees Parlement en de Raad van 26 oktober 2005 betreffende de controle van liquide middelen die de Gemeenschap binnenkomen of verlaten (PB L 309, 25.11.2005, blz. 9) en Verordening (EU) 2018/1672 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1889/2005 (PB L 284, 12.11.2018, blz. 6).

⁴⁴ Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PB L 141 van 5.6.2015, blz. 73).

⁴⁵ Verordening (EU) nr. 1024/2013 van de Raad van 15 oktober 2013 waarbij aan de Europese Centrale Bank specifieke taken worden opgedragen betreffende het beleid inzake het prudentieel toezicht op kredietinstellingen (PB L 287 van 29.10.2013, blz. 63).

kredietinstellingen. Toezicht op en handhaving van de naleving van de voorschriften inzake de bestrijding van het witwassen van geld en terrorismefinanciering (anti-money laundering/countering the financing of terrorism – AML/CFT) door kredietinstellingen (of andere meldingsplichtige entiteiten die als tussenpersoon bij transacties optreden) en onderzoek naar belastingontduiking zijn uitdrukkelijk uitgesloten van het mandaat van de ECB. Dit zijn taken van nationale bevoegde autoriteiten. De ECB versterkt echter momenteel haar toezichtscapaciteit om goed te kunnen samenwerken met de nationale AML/CFT-autoriteiten, zodat ze bij het prudentieel toezicht rekening kan houden met de informatie die ze van hen ontvangt. De ECB ondersteunt in beginsel ook verdere wetgevingsmaatregelen ter versterking van het institutionele en regelgevende kader van de EU inzake de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering.

Voorts wordt in de resolutie opgeroepen om het toezicht op cryptoactiva op te voeren. In dat verband wijst de ECB erop dat ze actief betrokken is bij Europese en mondiale initiatieven voor de regulering van en het (indirecte) toezicht op cryptoactiva en stablecoins.⁴⁶ De ontwikkelingen op de markt voor cryptoactiva en de kanalen waardoor de risico's van cryptoactiva kunnen worden doorgegeven aan de financiële sector en de economie worden door de ECB nauwlettend gevolgd en geanalyseerd.⁴⁷ De ECB pleit voor mondiale coördinatie van de regulering van cryptoactiva en stablecoins, gebaseerd op het beginsel dat voor een zelfde soort bedrijf en een zelfde risico dezelfde regelgeving zou moeten gelden.⁴⁸ De ECB werkt momenteel aan een herziening van haar toezichtkader voor betaalinstrumenten en -systemen zodat alle betaalsystemen en regelingen voor waardeoverdracht tussen eindgebruikers onder de oversight van het Eurosysteem vallen. Ten aanzien van het AML/CFT-toezicht op instellingen voor elektronisch geld, aanbieders van virtueleactivadiensten en andere meldingsplichtige entiteiten wijst de ECB er nogmaals op dat dit een taak is van de respectieve nationale bevoegde autoriteiten.

Het passend evenwicht tussen financiële innovatie en financiële stabiliteit waartoe in de resolutie wordt opgeroepen is in overeenstemming met het standpunt van de ECB. Innovatie en fintech brengen aanzienlijke voordelen met zich mee voor banken, hun klanten, het financiële stelsel en de economie in brede zin, maar kennen ook uitdagingen en risico's. Daarom volgt en beoordeelt de ECB

⁴⁶ Op Europees niveau zijn dat onder meer: de taskforce voor virtuele valuta's en 'initial coin offerings' van de Europese Autoriteit voor effecten en markten, de Task Force on Authorisations, Qualifying Holdings and Acquisitions van de Europese Bankautoriteit, en de Expert Group on Regulatory Obstacles to Financial Innovation van de Europese Commissie; op internationaal niveau zijn dat bijvoorbeeld de werkgroep inzake stablecoins van de G7, de Joint Working Group on Digital Innovation en Policy Standing Group van CPMI-IOSCO, de Working Group on Regulatory Issues of Stablecoins van de Raad voor Financiële Stabiliteit (FSB), het Financial Innovation Network van de Raad voor Financiële Stabiliteit (FSB) en de Task Force on Financial Technology van het Bazels Comité voor banktoezicht.

⁴⁷ Voor de conclusies van de analyse door de Crypto-Asset Task Force van de ECB, zie '[Crypto-Assets: Implications for financial stability, monetary policy, and payments and market infrastructures](#)', *Occasional Paper Series*, nr. 223, ECB, Frankfurt am Main, mei 2019.

⁴⁸ Zie bijvoorbeeld [de brief van de president van de ECB aan Eva Kaili, lid van het Europees Parlement, over stablecoin-initiatieven](#), september 2019. Zie ook de [inleiding](#) van Benoît Cœuré, voormalig directielid van de ECB, bij de hoorzitting over het thema 'Digitale munten, met bijzondere aandacht voor de libra', georganiseerd door het Comité voor de Digitale Agenda van de Duitse Bondsdag, september 2019.

de gevolgen van fintech voor de financiële stabiliteit.⁴⁹ Bij toenemende onderlinge verwevenheid tussen banken en fintechbedrijven zouden verstoringen bij deze laatste systemische gevolgen kunnen hebben voor het financiële stelsel, tenzij er afdoende waarborgen worden ingebouwd. Op het gebied van fintechbeleid en financiële stabiliteit verricht de ECB, naast het werk van ECB-Banktoezicht, ook werk in diverse Europese en internationale fora, waaronder de Europese Bankautoriteit, de Raad voor Financiële Stabiliteit (Financial Stability Board), het Bazels Comité voor banktoezicht en het Comité voor betalingsverkeer en marktinfrastructuur (Committee on Payments and Market Infrastructures).

Het verheugt de ECB dat haar inspanningen op het gebied van cybersecurity in de resolutie erkenning vinden. Versterking van de digitale beveiliging en het herstelvermogen van de ECB en de voortdurende aanpassing daarvan aan nieuwe bedreigingen en mogelijke verstoringen door cyberaanvallen blijft een prioriteit. Onder meer door de invoering van verplichte periodieke trainingen over IT-veiligheid is ook het veiligheidsbewustzijn onder het personeel sterk verbeterd. De technische beveiliging van alle eindpunten ('end points') is verder versterkt en er wordt inmiddels gewerkt met een state-of-the-art oplossing voor het continue beheer van IT-kwetsbaarheden. De ECB richt haar streven naar voortdurende verbetering nu op het versterken van de veiligheid van het netwerk, de bescherming tegen datalekken, het beheer en de controle van geprivilegieerde gebruikersaccounts in IT-systemen.

5 Institutionele kwesties bij de ECB

In de resolutie worden bij de punten 1 en 40 tot en met 46 verschillende aspecten van de institutionele opzet, werking, communicatie en verantwoordingsmethoden van de ECB besproken.

De ECB is het met de resolutie eens dat ze haar onafhankelijkheid moet bewaren, en is verheugd dat wordt erkend dat haar methoden om verantwoording af te leggen zijn verbeterd. De ECB zet de lijn van de afgelopen jaren voort en is vastbesloten het afleggen van verantwoording aan het Europees Parlement binnen het bestaande kader verder te versterken.⁵⁰ De ECB blijft ook gedetailleerde schriftelijke feedback publiceren naar aanleiding van de resolutie van het Parlement over het ECB Jaarverslag.

Het verheugt de ECB dat wordt erkend dat zij haar communicatie heeft verbeterd. Overeenkomstig de oproep die in de resolutie werd gedaan om besluiten voor alle burgers toegankelijk en begrijpelijk te maken, heeft de ECB besloten om bij haar strategische evaluatie een aparte werkgroep voor communicatie te betrekken⁵¹, met als doel de brug naar het publiek te versterken.⁵² De ECB blijft ook haar

⁴⁹ [Financial Stability Review](#), ECB, Frankfurt am Main, november 2019.

⁵⁰ Zie ook het artikel '[The evolution of the ECB's accountability practices during the crisis](#)', *Economisch Bulletin*, nummer 5, ECB, Frankfurt am Main, 2018.

⁵¹ Zie de [website](#) van de ECB.

⁵² Zie de [inleiding](#) van de president van de ECB bij de hoorzitting met de Commissie Economische en Monetaire Zaken van het Europees Parlement op 6 februari 2020.

inspanningen opvoeren om in het bijzonder niet-specialisten te bereiken. Hierbij zal ze gebruikmaken van nieuwe instrumenten – denk aan digitale kanalen zoals de nieuwe ECB-podcast⁵³ en het ECB-blog⁵⁴. Als onderdeel van de evaluatie van haar strategie is de ECB tevens een nieuwe ‘De ECB luistert’-procedure gestart, met evenementen en online interactie met geïnteresseerde belanghebbenden en het grote publiek.⁵⁵

Het verheugt de ECB dat in de resolutie erkenning wordt uitgesproken voor de totstandkoming van de gezamenlijke gedragscode voor hoge functionarissen van de ECB, die sinds januari 2019 van kracht is. De code, die geldt voor alle beslissers en hoge ambtenaren binnen de ECB, ongeacht of zij een contract met de ECB hebben of op nationaal niveau zijn benoemd, heeft gezorgd voor verdere versterking van de kaders voor goed bestuur en integriteit binnen de ECB.⁵⁶

In de resolutie wordt de ECB verzocht onafhankelijke leden zitting te laten nemen in het Auditcomité en het Ethisch Comité van de ECB. In dit verband wijst de ECB erop dat de onafhankelijkheid van de comitéleden uitdrukkelijk wordt gestipuleerd in het mandaat van het Auditcomité en in het Besluit tot oprichting van het Ethisch Comité. Volgens het mandaat van het Auditcomité zijn de leden bovendien verplicht om zich volgens de hoogste ethische normen te gedragen. Voorts heeft de Raad van Bestuur in juli 2019 de onafhankelijkheid van en de diversiteit binnen het Ethisch Comité vergroot door de belangrijkste ethisch adviseur van een non-gouvernementele organisatie, tevens voormalig ethisch adviseur van het Internationaal Monetair Fonds, als lid van het Comité aan te stellen.

In reactie op de oproep die in de resolutie wordt gedaan om een duidelijk en openbaar klokkenluidersbeleid te voeren merkt de ECB op dat de versterking van haar kader voor klokkenluiders deel uitmaakt van haar strategische prioriteiten en organisatiedoelstellingen. Het werk aan een verbeterd, openbaar klokkenluidersbeleid vordert volgens plan. Dit beleid moet een cultuur van openheid bevorderen en de effectieve afhandeling van meldingen van klokkenluiders waarborgen. Het biedt zowel een gebruikersvriendelijk klokkenluidersinstrument dat anonieme meldingen en beveiligde communicatie mogelijk maakt als betere bescherming van klokkenluiders volgens de hoogste normen, waardoor dit beleid een versterking zal vormen van de ECB-normen voor gedrag, verantwoordingsplicht en goed bestuur. De vertegenwoordigers van het personeel zullen te zijner tijd over het beleid worden geraadpleegd. De ECB verwacht dat de ECB-personeelsverordeningen vóór het einde van 2020 formeel zullen worden gewijzigd.

⁵³ Zie de [website](#) van de ECB.

⁵⁴ Zie de [website](#) van de ECB.

⁵⁵ Zie de [inleiding](#) van de president van de ECB bij de hoorzitting met de Commissie Economische en Monetaire Zaken van het Europees Parlement op 6 februari 2020.

⁵⁶ Zie: [Gedragscode voor hoge ambtenaren van de Europese Centrale Bank](#). De omgang met mogelijke belangenconflicten is in de code verbeterd doordat speciale regels zijn ingevoerd voor activiteiten na uitdiensttreding, financiële privétransacties en betrekkingen met belangengroepen. De code voorziet ook in de publicatie van belangenverklaringen en de maandagenda's, en bevat maatregelen voor de behandeling van inbreuken. Verder zijn de uitgangspunten voor de externe communicatie van de leden van de ECB-directie opgenomen in de code en gelden deze nu voor alle leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht van de ECB.

Wat betreft de rol van de ECB in de programma's voor financiële bijstand aan landen van het eurogebied en de door de ECB in internationale fora ingenomen standpunten, zoals die in de resolutie aan de orde worden gesteld: de ECB opereert geheel binnen het bestaande rechtskader. De Europese Commissie heeft tot taak om, in overleg met de ECB, verzoeken om financiële bijstand te beoordelen, te onderhandelen over een memorandum van overeenstemming betreffende de voorwaarden voor de geboden financiële bijstand en toe te zien op de nakoming daarvan. Mettertijd heeft de ECB het zwaartepunt van haar werkzaamheden verlegd en nu richt ze zich voornamelijk op werkzaamheden betreffende financiële en belangrijke macro-economische kwesties, zoals hervorming van de financiële sector, macro-economische projecties, belangrijke begrotingsdoelstellingen, duurzaamheid en financieringsbehoeften.⁵⁷ Wat haar standpunten in multilaterale fora betreft: de ECB is bereid het Europees Parlement en zijn Commissie Economische en Monetaire Zaken daarover in te lichten, zoals de afgelopen jaren al is gebeurd.⁵⁸

De ECB neemt er nota van dat in de resolutie het memorandum van overeenstemming tussen de Europese Rekenkamer en de ECB wordt verwelkomd. De ECB hecht grote waarde aan de controles van de Rekenkamer en verbindt zich ertoe nauw met de Rekenkamer samen te werken en haar alle informatie te verstrekken die nodig is om haar werk te vergemakkelijken. Het memorandum van overeenstemming bevat praktische regelingen voor de uitwisseling van informatie op het gebied van microprudentieel toezicht tussen de twee instellingen.⁵⁹ Het memorandum van overeenstemming, waarin de onafhankelijkheid van de ECB en de Rekenkamer bij de uitoefening van hun respectieve functies overigens wordt herhaald, heeft tot doel te zorgen voor passende transparantie en verantwoording.⁶⁰ Het memorandum van overeenstemming heeft uitsluitend betrekking op de controles van de Rekenkamer op de toezichthoudende taken die krachtens de GTM-verordening aan de ECB zijn opgedragen en past binnen het mandaat van de Rekenkamer zoals bepaald in het EU-recht.

De ECB neemt nota van de oproep die in de resolutie wordt gedaan om meer transparantie te betrachten bij de benoeming van de leden van de Directie en van de oproep aan de Raad van de EU om bij de voordrachten voor alle vacatures te zorgen voor een goed evenwicht tussen mannen en vrouwen. De benoemingsprocedure voor directieleden van de ECB is vastgelegd in artikel 283, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en in artikel 11.2

⁵⁷ Zie het Advies van de Europese Centrale Bank van 11 april 2018 inzake een voorstel voor een verordening tot instelling van het Europees Monetair Fonds (CON/2018/20) (PB C 220, 25.6.2018, blz. 2). Zie tevens de [opmerkingen](#) van de president van de ECB bij de hoorzitting met de Commissie Economische en Monetaire Zaken van het Europees Parlement op 24 september 2018.

⁵⁸ Zie de [brief](#) van de president van de ECB van 17 december 2015 aan de heer Sven Giegold, lid van het Europees Parlement, over de deelname van de ECB aan internationale fora.

⁵⁹ Zie het [memorandum van overeenstemming](#) tussen de Europese Rekenkamer en de ECB betreffende controles van de toezichthoudende taken van de ECB.

⁶⁰ Door deze afspraken kan de Rekenkamer alle documenten en informatie die nodig is voor de controle van ECB-Banktoezicht opvragen en ontvangen. Zeer vertrouwelijke documenten genieten volledige bescherming, en toegang tot gevoelige, bankspecifieke informatie wordt verstrekt in een gecontroleerde omgeving ten kantore van de ECB.

van de Statuten van het Europees Stelsel van centrale banken en de Europese Centrale Bank.⁶¹ Het is aan de Raad en het Europees Parlement om te besluiten over eventuele wijzigingen in de manier waarop het Verdrag, wat betreft de selectieprocedure voor de directieleden van de ECB, ten uitvoer wordt gelegd. Hoewel de ECB niets kan doen aan de samenstelling van haar Directie, zet ze zich in om binnen de eigen organisatie een beter evenwicht tussen mannen en vrouwen te krijgen, met name door middel van maatregelen en doelstellingen die vanaf 2012 zijn ingevoerd. Deze initiatieven hebben geleid tot een duidelijke toename van het aandeel van vrouwen in managementposities bij de ECB. Eind 2019 was bijna 31% van de senior managers vrouw, tegenover 12% eind 2012. Van alle managers bij de ECB was eind 2019 30% vrouw, tegenover 17% eind 2012. Eind 2019 bedroeg het aandeel vrouwelijke personeelsleden van de ECB in totaal 45%, tegenover 43% eind 2012. Aangezien de periode waarop de meest recente doelstellingen betrekking hebben in 2019 afliep, werkt de ECB momenteel aan een nieuwe genderstrategie.

Wat betreft het verzoek om een eerlijke, transparante en snelle oplossing van personele kwesties merkt de ECB op dat ze sinds 2018 een aantal acties heeft ondernomen. Deze acties hebben er onder meer toe bijgedragen dat ECB-Bankentoezicht zich sinds de opstartfase heeft ontwikkeld tot een veel stabielere instelling. Deze stabilisering werd bevorderd door transparante wervingsprocedures voor vacatures, gevolgd door een snel en doeltreffend introductieproces voor nieuwe personeelsleden. Dankzij een nieuw flexibel werktijdenbeleid kunnen alle personeelsleden van de ECB overwerk als gevolg van pieken in de werkbelasting compenseren. Uit de feedback die het directoraat-generaal Human Resources van de ECB heeft ontvangen – via de meest recente personeelsenquête en door de vinger aan de pols te houden – blijkt dat het personeel het nieuwe beleid waardeert. Samen met personeelsvertegenwoordigers heeft het directoraat-generaal Human Resources kwesties betreffende de soorten arbeidsovereenkomsten van ECB-personeel aangepakt, waarbij de meeste personeelsleden nu een overeenkomst voor onbepaalde tijd hebben. Los van het hierboven besproken kader voor klokkenluiders kijkt de ECB momenteel ook naar de mogelijkheid om, bij gevallen van mogelijke intimidatie, vaker gebruik te maken van bemiddeling en andere manieren om geschillen te beslechten. Tot slot is de ECB sinds begin 2020 bezig een uitgebreid nieuw loopbaankader in te voeren dat het personeel meer mogelijkheden biedt voor persoonlijke groei en mobiliteit.

⁶¹ De leden van de Directie van de ECB worden op voordracht van de Raad van de Europese Unie benoemd door de Europese Raad, na raadpleging van het Europees Parlement en de Raad van Bestuur van de ECB.